

کتابخانه پهلوی

کتابخانه پهلوی ، در ۲۵ مهرماه سال ۱۳۴۴ (۱۷ اکتبر ۱۹۶۵)

طبق یک فرمان شاهنشاه بصورت یک کتابخانه سلطنتی تأسیس شد ، واژه‌مان وقت سرپرستی عالیه آنرا شاهنشاه شخصاً "عهده دارشدند .

این کتابخانه بصورت یک کتابخانه خادی ایجاد نشده است ، بلکه جنبه یک کتابخانه تخصصی را دارد . هدف از تأسیس کتابخانه پهلوی این است که این کتابخانه خاطرآثار و اسناد ایرانی باشد ، یعنی کلیه کتب خطی فارسی موجود در سراسر جهان (بصورت اصلی یا فتوگرافی) و کلیه اسناد و مدارک مربوط به تاریخ و فرهنگ ایران ، و نیز کلیه آثار چاپی اعم از کتب و مقالات که بزبانهای مختلف درباره فرهنگ و تاریخ ایران منتشر شده است و خواهد شد در آن گردآوری شود . تا آنجاکه من اطلاع دارم ، نظیمه چنین مرکزی با این هدف تاکنون در هیچ کشور دیگر ایجاد نشده است .

سرمایه اولیه کتابخانه از عطیه شخص شاهنشاه تأمین گردید ، و برای اداره آن یک هیئت امنا ، یک هیئت مدیره و یک هیئت علمی و فنی بوجود آمد . هیئت امنا کتابخانه عبارتست از همان هیئتی که بنام "شورای فرهنگی سلطنتی" (آکادمی سلطنتی) نامیده می‌شود و از چند سال پیش در دربار شاهنشاهی مشغول کار است . این هیئت که عالیترین مرجع علمی مطلق است عبارتند از : وزیر دربار شاهنشاهی ، وزیر فرهنگ و هنر ، وزیر آموزش و پرورش که هر سه برجسب شغل خود

كتابخانه بحث‌لوی

(۲)

در شهر اشرک دارند ، و ۴۱ نفر از رانشمندان درجه اول مملکت که به طور مادام العمر
طبق فرمان شاهنشاه انتخاب شده‌اند ، این عده عمارت‌دار :

آقای ابراهیم پور او و

جناب آقای سنا تور سید حسین تقی زاده

جناب آقای سنا تور محمد حجازی

جناب آقای علی اصفر حکمت

جناب آقای سنا تور دکتر رضا زاده شفق

جناب آقای سنا تور دکتر غلامعلی رعدی آذرخشی

بانیونیزه سعیدی

جناب آقای دکتر علی اکبر سیاسی

جناب آقای دکتر سید فخر الدین شادمان

جناب آقای سنا تور دکتر عیسی صدیق

جناب آقای دکتر لطفعلی صورتگر

آقای بدیع الزمان فروزانفر

آقای سعید نفیس

جناب آقای شجاع الدین شفا

کتابخانه هنری

(۲)

علاوه بر هیئت امنا، کتابخانه دارای یک هیئت مدیره و یک هیئت کارشناسان علمی و فنی است. ریاست هیئت مدیره بامدیر عامل کتابخانه است که مسئولیت کلیه امور اداری کتابخانه را عهده دارد. وی در امور اداری این وظائف را طبق برنامه سالانهای که پیتصویب هیئت امنا صورت دارد، و در امور مالی آنها را با همکاری موافقت خزانه دار کتابخانه که طبق فرمان ملکانه انتخاب شده انجام میدهد.

سازمان اداری کتابخانه شامل: دارالترجمه، دفتر، سازمان فنی، انتشارات روابط عمومی، و قسمت کتابداران است. در دارالترجمه، ۸ شعبه مخصوص زبانهای انگلیس، فرانسه، آلمانی، روسی، اسپانیایی، ایتالیایی، عربی، و ترکی وجود دارد. قسمت کتابداری، شامل چهار شعبه: کتابهای خطی، اسناد، کتابهای چاپ، نشریات خاورشناس است. قسمت فنی، امواعکس بوداری، فتوکپی، پلی کپی وجود دارد. قسمت انتشارات، مسئول تهیه و چاپ نشریات منظم کتابخانه، منوگراف‌ها، فهرست‌ها و سایر انتشارات کتابخانه‌های مختلف است.

یک هیئت کارشناسی علمی و فنی نیز در کتابخانه وجود دارد که مركب از ده نفر از متخصصین درجه اول کتاب‌شناسی ایران است. این ده نفر عبارتند از رؤسای کتابخانه‌های سلطنتی، ملی، مجلس شورای ملی، سنا، دانشگاه‌تهران، و پنج نفر که بعلت صلاحیت شخصی خود برگزیده شده‌اند. این هیئت ده نفری مسئولیت کلیه امور مربوط به خرید

کتابخانه پهلوی

(۴)

و سفارش کتب و نشریات و تصحیح ارزش آنها و تعیین درجه اهمیت آنها و تهیه فهرست های مختلف از کتب کتابخانه را بعده دارند .

کتابخانه پهلوی در آینده دارای یک مرکز تحقیق خاص نیز خواهد بود که وظیفه تبعیعات وسیع علمی را در کتاب شناس ایران بعده خواهد داشت . این مرکز راهنمای از دانشمندان صلاحیتدار درجه اول ایرانی و غیر ایرانی اداره خواهد کرد .

در راه اجرای وظایف که بعده کتابخانه پهلوی محل است ، این کتابخانه در سیک مقیاس سیار وسیع وجهانی قدرت بارتباط های لازم بین اطلاع زده است ، تا قبل از آنکه بکار گرد آوری کتب خطی و چاپی و اسناد و نشریات مورد نظر خود ببرد از د ، فهرست کاملی از این کتب و اسناد را تهیه کند ، بعد از آن رسیدگی بدرجه اهمیت آنها بکارت دریج شهیه اصل یافتوگی این اسناد و کتب ببرد از د .

بدین منظور سرویس روابط خارجی کتابخانه پهلوی تاکنون در هشتاد کشور جهان باشیش از . ۰ . ۰ . مرکز طبع خارج شناس (آکادمی ها ، انتیتوهای دانشگاهی ، انجمن ها موکر طبع و تحقیق صنعت) ، در حدود ۲۰۰ دانشگاه جهان که در آنها بیان فارسی وزیانهای ایران تدریس و مطالعه می شود ، بیش از ۳۰۰ کتابخانه ملی و دانشگاهی ، بیش از ۴۰۰ موزه و مرکز هنری ، و با قریب ۵۰۰ دانشمندان ایران شناس و خارج شناس ارتباط نزدیک برقرار کرده است .

کتابخانه پهلوی

(۵)

تعداد نامه‌های که بین کتابخانه پهلوی و این مراکز مدارله می‌شود، گاه از چند صد نامه در هفته تجاوز می‌کند.

بایگانی کتابخانه دارای استناد جامع از عکس‌ها و شرح حال‌ها و آثار، و فعالیت‌های علمی جاری کلیه دانشمندانی است که در سراسر جهان کارآنها با مطالعات ایران شناسی ارتباط دارد.

تألیف "تاریخ ایران"

در تاریخ ۱۵ آذرماه ۱۳۴۴ (۶ دسامبر ۱۹۶۵)، یعنی تقریباً دو ماه پس از تأسیس کتابخانه پهلوی، طبق فرمان دیگری که از جانشاهنشاه آرامهر شرف‌الدین ریافت، این کتابخانه مأموریت یافت که براساس کتب و استناد و مدارکی که بر حسب وظیفه خود در ساره تاریخ و تحدن ایران گردآوری می‌کند، دست‌پکار تدوین و انتشاریه تاریخ جامع و کامل ایران گردد، که تاکنون جای آن در ایران و جهان خالی بوده است، و این تاریخ-
صرفًا براساس استناد و مدارک قاطع ضعیکس کننده همه جنبه‌های سیاسی و اجتماعی و صدنی و فرهنگی چند هزار ساله ایران باشد. طبق فرمان همایون، کتابخانه موظف گردید این کار بزرگ را پس از گردآوری منابع لازم، توسط هیئت صلاحیتدار درجه اولی از دانشمندان ایرانی

کتابخانه پهلوی

(۶)

وخارج انجام دهد.

کتابخانه پهلوی که بدین ترتیب افتخارت وین بزرگترین سند افتخار ملت ایران و تهیه و انتشار یک از عالیاترین یادگارهای معنوی عصر پهلوی را بهده داشده بود، برای آنکه این وظیفه را به بهترین صورت ممکن آن انجام دهد، دست‌بکاریک کاری ساخته و نزد دروسی همترین مقیاس بین‌المللی شد، یعنی در نظر گرفت قبل از شروع به کار تألیف این تاریخ بمنظور تأمین یک همکاری وسیع و همه جانبه جهانی در امر تشخیص و گردآوری منابع لازم جهت تدوین چنین مجموعه‌ای، یک کنگره جهانی ایران شناسان در تهران تشکیل دهد، تادراین کنگره، کارشناسان ایرانی وین‌المللی تاریخ و تصنیف ایران، آخرین اطلاعات و تجارب خود را در برآورد تعيین این منابع، و طرز تألیف این تاریخ با یکدیگر معاذله کنند، و ترتیب تأمین بهترین همکاری بین‌المللی را در تهیه و تألیف فصول مختلف این تاریخ بد هند.

برای تشکیل چنین کنگره‌ای، کتابخانه پهلوی از بیشگاه شاهنشاه کسب اجازه کرد و در تاریخ ۳۰ دی ماه ۱۳۴۴ (۲۰ زانویه ۱۹۶۶) صدور اجازه تشکیل کنگره جهانی ایران شناسان از جانشاه آرامهر ^{نوبت} دفتر مخصوص شاهنشاهی به مدیر عامل کتابخانه پهلوی ابلاغ گردید.

کنگره جهانی ایران شناسان

بدین ترتیب بود که کتابخانه پهلوی دست‌بکار تشکیل نخستین کنگره ایران شناس تاریخ جهان گزدید.

کتابخانه پهلوی

(۲)

این کنگره که بعد از شرکت کنندگان خارجی آن را "موفق ترین کنگره های خاورشناس" دانسته، از تاریخ ۹ تا ۱۷ شهریور ۱۳۴۵ (۲۱ اوت تا ۸ سپتامبر ۱۹۶۶) در تهران و اصفهان و شیراز برگزار شد. در این کنگره، ۱۱۶ دانشمند ایران‌شناس ۲۱ کشور جهان و ۸۴ دانشمند ایرانی، یعنی روزی ۲۰۰ تن از متخصمان برجسته تاریخ و فرهنگ ایران شرکت داشتند. علاوه بر این عدد زیادی بعنوان ناظر در جلسات کنگره و شعبه‌های مختلف آن شرکت جستند.

از همان آغاز کار کنگره، سازمانها و اتحادیه‌های بین‌المللی ذیل، همکاری کامل خود را در مسائل مورد علاقه کنگره، و در همکاریهای مربوط به گردآوری منابع تاریخ ایران، بکتابخانه پهلوی اعلام داشتند.

سازمان جهانی یونسکو - شورای بین‌المللی فلسفه و علوم انسانی - اتحادیه بین‌المللی خاورشناسان - کمیته بین‌المللی علوم تاریخ - انجمن بین‌المللی علوم مریم‌وط بمقابل تاریخ و آغاز تاریخ - مجمع بین‌المللی تحقیقات تاریخی - انجمن بین‌المللی تاریخ ادبیان - شورای بین‌المللی آرشیوها - انجمن بین‌المللی کتابخانه‌ها - کمیته بین‌المللی لهجه‌شناسان - کمیته دائمی بین‌المللی زبان‌شناسان.

کنگره در روز ۹ شهریور ۱۳۴۵ (۲۱ اوت ۱۹۶۶) در تالار فردوسی دانشگاه تهران با نطق تاریخی شاهنشاه (که متن کامل آن در نشریه^۱ مخصوص کنگره جهانی ایران شناسان توسط کتابخانه پهلوی چاپ رسیده است) گشایش یافت. در نخستین جلسه

کتابخانه پهلوی

(۸)

کنگره ۵ بهام و در آخرین جلسه کنگره بهام نخست وزیر ایران و ۲۶ بهام دیگر که از سراسر جهان، از طرف روسای کشورها، سازمانهای فرهنگی و علمی بین المللی، فرهنگستانها، استیتوها، مراکز خارشناسی، دانشگاهها، و شخصیت‌های مختلف سیاسی و فرهنگی جهان بعنایت تشکیل این کنگره به تهران رسیده بود قرائت شد. میتوان با اطمینان گفت که تشکیل کمتر کنگره طبع در تاریخ جهان، با چنین استقبال گرس از سراسر جهان مواجه شده است. اعضا کنگره حصر نخستین روز تشکیل کنگره در کاخ سفید سعدآباد بیویگاه شاهنشاه آریامهر و شهبانوی ایران بار یافتد و مورد مرحمت فوق العاده قرار گرفتند.

در جلسات عمومی و جلسه‌های شعب پنجگانه کنگره (باستان شناسی - زبان شناسی علوم و فلسفه و ادبیات - هنرها - منابع تاریخی سیاسی و اجتماعی) رویهم ۹۰ سخنرانی طبع بزرگانی فارسی، فرانسه، انگلیس، آلمان، روسی، ایتالیا، عربی و ترکی ایجاد شد. متن این سخنرانیها در نشریه کامل کنگره، در بیش از ۳۰۰۰ صفحه توسط کتابخانه پهلوی در دست چاپ است.

اتحادیه جهانی ایران شناسان

در آخرین جلسه کنگره، قطعنامه‌ای با تفاق آراء صادر شد که در تاریخ فعالیت‌های ایران شناسی، همواره مقام خاص خواهد داشت. درین قطعنامه، پس از تجلیل

کتابخانه پهلوی

(۱)

بیسابقه ای از توجهات مالیه شاهنشاه و سپاهانوی ایران در کار نگرده ، چند تصمیم اسلام شد بود که مهمترین آنها تشکیل یک "اتحادیه دالیق جهانی ایران شناسان" بود . طبق همین قطعنامه ، کتابخانه پهلوی در تهران مرکز بین‌الملل این اتحادیه اسلام گردید .

در این اتحادیه ، کلیه مراکز علمی جهان که مطالعات آنها باشد و فرهنگ ایران ارتباط دارد ، و کلیه رانشگاههایی که در آنها زبان و ادبیات فارسی تدریس می‌شود ، و کلیه رانشندان ایران شناس از سراسر جهان عضو خواهد داشت و بدین ترتیب این پس فعالیتهای ایران شناس بین‌الملل . بجای صوت پراکنده و متنفذ سایه ، با همکاری و هم‌آهنگی وسیع ، بر اساس اصول کلی که در تهران تعیین خواهد شد ، انجام خواهد گرفت . همچنان تمعظ نظر این اتحادیه ، در آئینده هر سه سال پیکار بطور مقدم کنگره‌های جهان ایران شناس در یکی از کشورهای شرق و غرب تشکیل خواهد شد .

بدین ترتیب ، کتابخانه پهلوی که اکنون تسعین سال هر خود را علی کسرده است ، در آستانه رویین سال خود ، منتشر است که توانسته است در همین حد تکونه ، آنطور که اراده بیانگزار عالیکار این کتابخانه بوده است ، به صورت پاک‌پوش فرهنگی درجه اول بین‌الملل درآید و از چنان حیثیت و احترام جهانی برخوردار گردد که شایسته بسیاری از مراکز مشابه آن ، با گذراندن ده‌ها سال هنوز به جزوی از آن نیز قویی‌تر باشند .

گتابخانه پلیوی

آستانه پدر، ۲۵ شهریور ۱۳۴۲ (۱۹۵۵ آکت) بمناسبت زدن شنبه شیخ بهربرگ

آنچه سبقت شد، در این وقت بجزیع آنرا شنبه شفعت داشته.

این آستانه بصورت کیت آستانه عادی پیدا نشده است، بلکه همان کیت آستانه شخصی (اداره)

بیشترین کلمه کیت فنی فارسی سرهود و روزگار (بصورت صلحی توکی) دارند و این

روبط با آریز دزهگاه ایران، روزگار کلمه آوار چاپی اعم از کتب و مقالات که بزبانی نصف

دوست زدهگان دهان ایران نوشته شده است و خوب است در آن "گردآوری شود". آستانه کی

نام اطیع دارم، اطیع نمی توانم این بیان تأثیر نداشته باشد که این ایجاد شده است.

سرمه ادله آستانه نه عصمه شفی شیخ. تائین آرديه، در این درجه آن کیت شنیده

کیت شنیده

(آنچه سبقت)

آن شنیده که بـ "سرمه" زهنه سبقت" نیزه شود و از این سلسله می داشته باشد